

Věc C-189/20

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce**Datum doručení:**

5. května 2020

Předkládající soud:

Oberster Gerichtshof (Rakousko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

27. února 2020

Navrhovatelka a žalovaná:

Laudamotion GmbH

Odpůrce a žalobce:

Verein für Konsumenteninformation

80b 107/19x

Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko) jakožto soud rozhodující o opravných prostředcích „Revision“ [omissis] přijal ve věci žalobce Verein für Konsumenteninformation, 1060 Vídeň, [omissis] proti žalované Laudamotion GmbH, 2320 Schwechat, [omissis] ve věci zdržení se jednání a zveřejnění rozsudku, z důvodu opravného prostředku „Revision“ podaného žalovanou proti rozsudku Oberlandesgericht Wien (Vrchní zemský soud ve Vídni) jakožto odvolacího soudu ze dne 28. května 2019, [omissis], jímž byl zčásti potvrzen a zčásti změněn rozsudek Landesgericht Korneuburg (Zemský soud v Korneuburgu) ze dne 5. února 2019 [omissis], po neveřejném jednání toto

u s n e s e n í:

Soudnímu dvoru Evropské unie se předkládají následující předběžné otázky:

1. Musí být ustanovení nařízení (EU) č. 1215/2012, zejména článek 25, čl. 17 odst. 3, článek 19, případně také s ohledem na článek 67, vykládány v tom smyslu, že brání přezkumu zneužívajícího charakteru mezinárodních ujednání o příslušnosti podle směrnice 93/13/EHS příp. podle příslušných vnitrostátních předpisů, které ji provádí?

2. Musí být čl. 25 odst. 1 poslední část první věty nařízení (EU) č. 1215 /2012 („pokud tato dohoda není z hlediska své věcné platnosti podle práva tohoto členského státu neplatná.“) vykládán v tom smyslu, že se tím umožňuje obsahová kontrola podle vnitrostátního práva prorogovaného členského státu, a to i nad rámec harmonizované oblasti práva?

3. V případě záporné odpovědi na první a druhou otázku:

Řídí se vnitrostátní prováděcí ustanovení použitelná na přezkum zneužívajícího charakteru podle směrnice 93/13/EHS právem prorogovaného členského státu nebo *lex causae* dovolávaného členského státu?

O d ů v o d n ě n í:

I. Skutkový stav

Původní řízení je řízením, jehož předmětem je smluvní ujednání. Žalobcem je sdružení sloužící k prosazování zájmů spotřebitelů, aktivně legitimované k podání žaloby podle rakouského Konsumentenschutzgesetz (zákon o ochraně spotřebitelů, dále jen „KSchG“). Žalovaný letecký dopravce (takzvaná „nizkonákladová letecká společnost“) provozuje portál pro rezervace letů www.laudamotion.com. V obchodním styku se spotřebiteli přitom používá všeobecné přepravní podmínky a všeobecné obchodní podmínky. Lety lze u žalované rezervovat výlučně online. Žalovaná nenabízí čistě tuzemskou přepravu v rámci Rakouska.

Pro řízení o předběžné otázce je relevantní následující ujednání uvedené ve výše uvedených všeobecných obchodních podmínkách žalované:

„2.4 Nestanoví-li Úmluva nebo příslušné zákony jinak, spadá Vaše přepravní smlouva uzavřená s námi [...], jakož i veškeré spory vyplývající z této smlouvy či vzniklé v souvislosti s ní do příslušnosti irských soudů.“

II. Návrhová žádání a argumenty účastníků řízení:

Žalobce uvedl, že ujednání o příslušnosti je neúčinné. Formulace „*nestanoví-li Úmluva nebo příslušné zákony jinak*“ je netransparentní ve smyslu § 6 odst. 3 KSchG, neboť spotřebitelé musí sami zjišťovat, zda je sjednaná příslušnost přípustná. Takové ujednání je navíc velmi znevýhodňující podle § 879 odst. 3 Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (všeobecný občanský zákoník, dále jen ABGB), v neposlední řadě proto, že spotřebitel tak nemá k dispozici další příslušné soudy podle nařízení (EU) č. 1215/2012, zejména článku 7 tohoto nařízení, dále je ve smyslu § 864a ABGB překvapující, neboť spotřebitel s ohledem na sídlo žalované v Rakousku nemusí počítat s výlučnou příslušností irských soudů.

Žalovaná se odvolávala na to, že příslušnost sjednaná v dotčeném ujednání musí být posuzována výlučně podle nařízení (EU) č. 1215/2012. Podle článku 17 odst. 3 nařízení (EU) č. 1215/2012 se na přepravní smlouvy nevztahují omezení, která pro spotřebitelské smlouvy stanoví článek 19 nařízení (EU) č. 1215/2012. Ujednání o příslušnosti jsou tedy podle článku 25 nařízení (EU) č. 1215/2012 přípustná bez omezení podle kapitoly I oddílu 4 tohoto nařízení. Přezkum zneužívajícího charakteru ujednání podle ustanovení vnitrostátního práva nesmí být vzhledem k přednostnímu použití práva Společenství prováděn. V ostatním není ustanovení vzhledem k pravděpodobné vazbě na zahraničí překvapující ani netransparentní, neboť z první věty je zřejmé, že stanovená soudní příslušnost soud se připojuje k soudní příslušnosti, kterou stanoví Montrealská úmluva („Úmluva“) nebo příslušné zákony.

III. Dosavadní průběh řízení:

Soud prvního stupně žalobní návrh ohledně tohoto ujednání zamítl. Působnost článku 25 nařízení č. 1215/2012 má přednost před vnitrostátním právem. Toto ustanovení taxativně stanoví přípustnost, formu a účinky ujednání o soudní příslušnosti.

Odvolací soud vyhověl odvolání žalobce, jak to požadoval v žalobě. V tomto ohledu vycházel ze skutečnosti, že ujednání o příslušnosti ve spotřebitelských smlouvách, které spadají do působnosti směrnice 93/13/EHS příp. vnitrostátních ustanovení provádějících tuto směrnici, podléhají i v rámci působnosti článku 25 nařízení (EU) č. 1215/2012 přezkumu zneužívajícího charakteru podle směrnice 93/13/EHS a v konkrétním případě tedy mohou být neúčinná. Vnitrostátní ustanovení provádějící směrnici 93/13/EHS představují úpravu soudní příslušnosti ve smyslu článku 67 nařízení č. 1215/2012, neboť podle přílohy č. 1 písm. q) této směrnice ujednání, která vylučují nebo omezují právo spotřebitele obrátit se na státní soudy, mohou být považována za zneužívající. Přezkum zneužívajícího charakteru na základě směrnice 93/13/EHS má právě v takové situaci, jaká je v projednávané věci, mimořádný význam, neboť podle čl. 17 odst. 3 nařízení (EU) č. 1215/2012 nelze u přepravní smlouvy použít omezení jinak přijatá ve smyslu ochrany spotřebitele. Ujednání je v každém případě netransparentní podle § 6 odst. 3 KSchG.

Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) nyní rozhoduje o opravném prostředku „Revision“ podaném žalovanou, která navrhuje zamítnutí žaloby.

IV. Právní základ:

Relevantní předpisy unijního práva:

Pokud jde o unijní právo, je tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce založena zejména na článku 25, čl. 17 odst. 3 a člancích 19 a 67 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o

příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „nařízení (EU) č. 1215/2012“), jakož i na směrnici Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (dále jen „směrnice 93/13/EHS“).

Vnitrostátní právní předpisy:

Ustanovení § 6 odst. 3 KSchG zní:

„Smluvní ujednání obsažené ve všeobecných obchodních podmínkách nebo smlouvách uzavíraných adhezním způsobem je neúčinné, pokud je formulováno nejasně nebo nesrozumitelně.“

Ustanovení § 864a ABGB zní:

„Ustanovení neobvyklého obsahu, která použije smluvní strana ve všeobecných obchodních podmínkách nebo ve smlouvách uzavíraných adhezním způsobem, se považují za nesjednaná, pokud jsou pro druhou smluvní stranu nevýhodná a tato smluvní strana sjednání takových ustanovení s ohledem na dané okolnosti, a to zejména na vzhled předmětného dokumentu, nemohla předpokládat; to neplatí, pokud prvně uvedená smluvní strana druhou smluvní stranu na tato ustanovení výslovně upozornila.“

Ustanovení § 879 odst. 3 ABGB zní:

„Smluvní ujednání obsažené ve všeobecných obchodních podmínkách nebo smlouvách uzavíraných adhezním způsobem, které neupravuje některou z hlavních povinností smluvních stran, je od počátku neplatné, pokud některou smluvní stranu s ohledem na všechny dané okolnosti vážně poškozuje.“

V. Předběžné otázky:

Oprávnění k předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce:

[OMISSIS]

Odůvodnění předběžných otázek:

1. V právní literatuře jsou vedeny rozporuplné diskuse, zda a do jaké míry podléhají mezinárodní ujednání o příslušnosti, která spadají do oblasti působnosti nařízení (EU) č. 1215/2012, přezkumu zneužívajícího charakteru:

1.1. Podle jednoho názoru představuje článek 25 nařízení (EU) č. 1215/2012 taxativní úpravu ohledně přípustnosti, formy a účinků ujednání o příslušnosti; jakýkoliv způsob obsahové kontroly podle vnitrostátního práva, a to i ujednání o příslušnosti ve všeobecných obchodních podmínkách, je vyloučen. Ochrana typicky slabší strany je naplněna již omezeními přípustnosti ujednání o příslušnosti se spotřebiteli, pojistníky a zaměstnanci.

Zastánci tohoto názoru [omissis] vychází z toho, že nařízení (EU) č. 1215/2012 představuje uzavřený systém příslušnosti. Výklad článku 25 tohoto nařízení, který připouští obsahovou kontrolu podle vnitrostátního práva, by nebyl v souladu s účelem nařízení, kterým je sjednocení pravidel. V tomto ohledu se opírají zejména o judikaturu Soudního dvora Evropské unie týkající se článku 17 Bruselské úmluvy z roku 1968 o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a soudních věcech [omissis], podle níž lze v zájmu právní jistoty přezkoumat výběr sjednaného soudu pouze na základě úvah, které souvisí s požadavky tohoto ustanovení (viz ECLI:EU:C: 1999:142, C-159/97, bod 46 a násl.).

1.2. Vystává však otázka, zda ujednání o příslušnosti nepodléhají omezením týkajícím se zneužívajícího charakteru, která vyplývají z evropského sekundárního práva, zejména ze směrnice 93/13/EHS [omissis]. Článek 19 nařízení (EU) č. 1215/2012 sice omezuje ujednání o příslušnosti se spotřebiteli. Přepravní smlouvy jsou však podle čl. 17 odst. 3 nařízení (EU) č. 1215/2012 z působnosti kapitoly I oddílu 4 vyjmuty. Z pohledu spotřebitele tedy přetrvává potřeba ochrany, které lze dostát použitím ustanovení směrnice 93/13/EHS [omissis].

Přezkum zneužívajícího charakteru podle směrnice 93/13/EHS je doporučován zejména s ohledem na ustanovení článku 67 nařízení (EU) č. 1215/2012: Vnitrostátní ustanovení provádějící směrnici představují ustanovení upravující příslušnost, neboť neúčinnost ujednání o příslušnosti má za následek, že nastupuje zákonná úprava příslušnosti a příslušný je alespoň jeden jiný soud než soud sjednaný [omissis]. Jiná argumentační linie se odvolává na to, že podle čl. 25 odst. 1 druhé části první věty nařízení (EU) č. 1215/2012 musí být u ujednání o příslušnosti na základě minimálního standardu směrnice 93/13/EHS posouzena jeho věcná neplatnost [OMISSIS].

1.3. Existují také názory, podle nichž umožňuje skutečnost, že se evropský normotvůrce ve čl. 25 odst. 1 druhé části první věty nařízení (EU) č. 1215/2012 odkazuje na „věcnou neplatnost“, také obsahovou kontrolu ujednání o příslušnosti ve všeobecných obchodních podmínkách [omissis].

2. Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) se proto táže, v jakém vztahu jsou ustanovení nařízení (EU) č. 1215/2012 ke směrnici 93/13/EHS resp. příslušným vnitrostátním prováděcím ustanovením a zda pod pojem věcné neplatnosti použitý v čl. 25 nařízení (EU) č. 1215/2012 spadá porušení ustanovení na ochranu spotřebitele, ačkoliv tato nevyplývají z evropského sekundárního práva. A konečně není zjevné, zda mají být konkrétně použitelná vnitrostátní ustanovení provádějící směrnici 93/13/EHS určena podle kolizní normy v čl. 25 odst. 1 poslední části první věty nařízení (EU) č. 1215/20152, tedy podle práva *forum prorogatum*.

Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud),

Ve Vídni dne 27. února 2020

[omissis]

PRACOVNÍ DOKUMENT